

Memòria
d'activitats
Any 2008

Observatori per a la
Igualtat

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Memòria d'activitats

Any 2008

Edició i disseny

Observatori per a la Igualtat

Consell de redacció

María Jesús Izquierdo

Manuela Cuccu

Laura Duarte

Índex

INTRODUCCIÓ	4
ALGUNES DADES	5
DESIGUALTAT ENTRE LA DONA I L'HOME.....	5
PERSONAL DOCENT I INVESTIGADOR.....	5
PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS.....	10
ALUMNAT	12
LA DISCAPACITAT.....	13
ACTIVITATS DE L'ANY 2008	15
AMPLIACIÓ DE L'OBSERVATORI PER A LA IGUALTAT DE LA UAB (ACORD 26/2007, DE 7 DE JUNY, DEL CONSELL DE GOVERN PEL QUAL S'ACORDA AMPLIAR L'ABAST I LES FUNCIONS DE L'OBSERVATORI PER A LA IGUALTAT)	15
ELABORACIÓ DE LA PROPOSTA DEL SEGON PLA D'ACCIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES A LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA.....	16
ELABORACIÓ DE LA PROPOSTA DEL PLA D'ACCIÓ PER A LA INCLUSIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT A LA UAB ...	17
VISIBILITZACIÓ DE LA SITUACIÓ, DIFUSIÓ DE LA INFORMACIÓ I CREACIÓ D'OPINIÓ.....	18
REALITZACIÓ D'INFORMES I ALTRES RECURSOS	20
ÚS NO SEXISTA DEL LLENGUATGE A LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA.....	20
DIAGNOSI DE LA TRAJECTÒRIA ACADÈMICA DEL PERSONAL BECARI DE LA UAB DES DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE	20
INFORME SOBRE LA SITUACIÓ DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT A LA UAB. PROPOSTA DE MESURES PER A LA INCLUSIÓ I DADES PER A UN DIAGNÒSTIC	21
<i>CUIDADO Y PROVISIÓN: EL SESGO DE GÉNERO EN LAS PRÁCTICAS Y SU IMPACTO EN LA FUNCIÓN SOCIALIZADORA DE LA UNIVERSIDAD.....</i>	23
<i>I CONGRESO INTERNACIONAL. SESGO DE GÉNERO Y DESIGUALDADES EN LA EVALUACIÓN DE LA CALIDAD ACADÉMICA ...</i>	24
PROJECTES EN CURS	26
2008-2009. PERCEPCIÓ DELS FACTORS QUE INTERVENEN EN L'EVOLUCIÓ DE LA TRAJECTÒRIA ACADÈMICA: UNA PERSPECTIVA DE GÈNERE	26
ALTRES ACTIVITATS	29
IMPACTE DEL WEB DE L'OBSERVATORI	30

Introducció

L'any 2008 l'Observatori ha ampliat el seu camp d'actuació a aquells col·lectius potencialment sotmesos a condicions desfavorables per raó de discapacitat i per la seva situació econòmica o social, amb la qual cosa ha adoptat les funcions d'equip de treball dedicat a:

- L'estudi i la diagnosi del sexisme, de la situació de les persones amb discapacitat i de la desigualtat econòmica i social a la universitat.
- L'elaboració de propostes d'actuació encaminades a corregir les desigualtats en aquests tres camps.

Amb l'ampliació de les funcions, s'ha prioritzat l'atenció a la situació del col·lectiu amb discapacitat. Aquest darrer any s'ha dedicat a l'elaboració d'un informe diagnòstic de la situació d'aquest col·lectiu al si de la nostra universitat, a la proposta d'un pla d'acció i a la creació d'un nou espai dins el web de l'Observatori amb documentació i dades sobre la situació de les persones amb discapacitat.

Algunes dades

Una de les activitats principals de l'Observatori per a la Igualtat és elaborar i publicar dades sobre la situació de les dones a la nostra universitat. Amb l'ampliació de les funcions de l'Observatori, aquesta tasca s'estén al col·lectiu amb discapacitat de l'Autònoma. Per tal de fer pública la informació, l'Observatori disposa en el seu web d'una secció (Estadístiques) sobre cadascun dels àmbits (La desigualtat dona/home i La discapacitat) amb informació sobre els aspectes rellevants per a la diagnosi de l'existència de desigualtat per raó de sexe i de discapacitat. A continuació presentem algunes d'aquestes dades relatives als col·lectius esmentats.

Desigualtat entre la dona i l'home

Les dades disponibles evidencien distribucions desiguals en les activitats que duen a terme les unes i els altres, un fet que es manifesta en els tres col·lectius de l'Autònoma: personal d'administració i serveis, personal acadèmic i alumnat.

A continuació presentem alguns dels indicadors que mostren la situació desigual de les dones a la Universitat i l'evolució d'aquesta situació els darrers anys.

PERSONAL DOCENT I INVESTIGADOR

Tal com hem destacat en nombroses ocasions, és en aquest col·lectiu que la situació de desigualtat de les dones és més accentuada. L'opinió més generalitzada és considerar que aquesta situació és atribuïble a factors externs a la universitat, fonamentalment, la dedicació de

les dones a les tasques domèstiques i a tenir cura de les persones i el fet que s'arrosseguin les conseqüències de l'escassa presència de les dones entre l'alumnat.

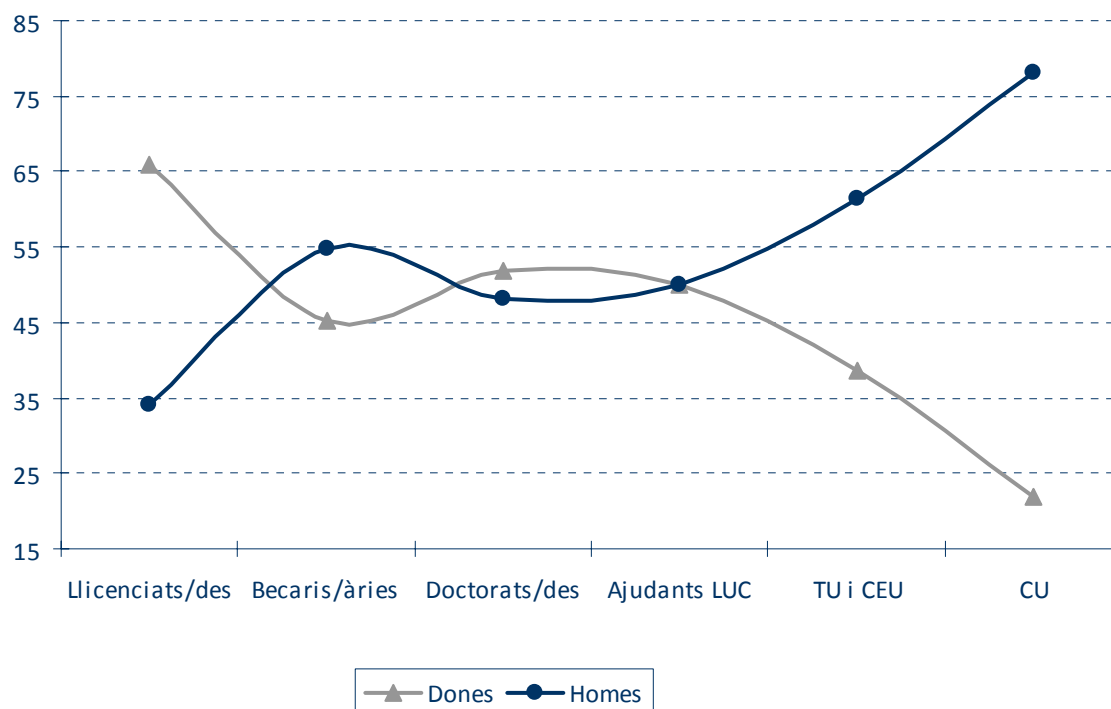
Pel que fa a la proporció de dones entre el professorat, constatem que és clarament inferior a la proporció de dones entre la població ocupada catalana (41,4 %) i, particularment, entre la població ocupada amb estudis universitaris. Es confirma, doncs, la constatació ja feta en diagnòstics anteriors: la universitat és més sexista que la societat. De fet, podem prendre les dades com a indicatiu que en el mercat laboral les dones universitàries són més valorades que en el món universitari.

No podem dir que el pas del temps i la incorporació massiva de dones entre l'estudiantat contribueixi a equilibrar la situació, atesa l'absència de les dones en les categories més altes. Entenem que el factor principal és la relació entre la massa crítica de dones en posició d'accedir-hi i el nombre de dones que, finalment, accedeixen a la càtedra. La taula 3 mostra que la relació entre les categories de TU i CU s'ha mantingut relativament estable al llarg de 10 anys. El 2007 hi havia 1 catedràtica per cada 4 titulars; en canvi, en el cas dels homes, hi havia 1 catedràtic per cada 1,8 titulars. Un segon criteri respecte de la relació entre les potencials catedràtiques i les que assoleixen aquesta posició és el nombre de trams de recerca obtinguts. En el col·lectiu de 3 a 7 trams reconeguts, les dones representen el 28,6 %, en canvi, són catedràtiques el 22,0 %.

Una situació semblant es dona en el cas de la posició de les dones en les activitats de recerca. Tot i que és superior a la proporció d'acadèmiques a la UAB, la seva presència és més baixa en la posició d'investigadora principal. A més a més, les dones obtenen menys trams de recerca.

Respecte del reconeixement rebut i la participació en la presa de decisions, la situació és encara més greu, només 1 de cada 10 doctorats honoris causa han estat atorgats a dones i només representen el 22,8 % entre els càrrecs unipersonals.

Gràfic 1. Distribució de posicions en la carrera acadèmica, 2007-2008

Taula 1. Proporció de professores per categoria i any

Categoria	2003	2004	2005	2006	2007
Catedràtica d'universitat	21,2	22,7	22,0	21,8	22,0
Titular d'universitat	37,3	37,5	37,7	38,1	38,8
Catedràtica d'escola universitària	27,3	31,0	31,0	32,1	33,3
Titular d'escola universitària	57,0	55,0	55,2	54,9	51,6
Professora agregada	-	-	28,6	28,0	29,4
Interina	12,5	8,7	-	-	31,3
Ajudant LUC	53,6	41,7	-	-	50,0
Professora lectora	-	-	47,0	46,2	48,0
Associada mèdica	26,9	26,7	27,3	28,3	30,8
Associada	39,7	41,4	41,2	44,1	42,7
Professora visitant	25,0	28,6	40,0	18,2	28,6
Emèrita	20,0	33,3	5,6	10,5	52,3
Altres	28,2	46,8	53,0	52,7	41,2
Total	35,9	37,2	36,8	37,9	38,3

Taula 2. Evolució de la relació TU/CU

Any	Dones			Homes		
	(a) CU	(b) TU	Ràtio (b)/(a)	(a) CU	(b) TU	Ràtio (b)/(a)
1996	56	230	4,1	250	500	2,0
1997	57	250	4,4	261	521	2,0
1998	62	275	4,4	266	535	2,0
1999	69	285	4,1	276	543	2,0
2000	71	303	4,3	276	551	2,0
2001	71	311	4,4	271	561	2,1
2002	74	317	4,3	275	565	2,1
2003	74	366	5,0	272	617	2,3
2004	75	353	4,7	256	606	2,4
2005	74	347	4,7	263	573	2,2
2006	74	338	4,6	265	550	2,1
2007	81	323	4,0	289	510	1,8

Taula 3. Distribució del resultat final de la promoció (última categoria) segons l'any d'accés a la UAB i el sexe. Desembre de 2008

Any d'obtenció de la primera categoria		Dones					Total
		CU	TU o CEU	TEU	Altres	Abandona-ments	
Menor o igual a 1975	n	37	52	11	1	2	103
	% f	35,9	50,5	10,7	1,0	1,9	100
De 1976 a 1980	n	22	54	24	1	3	104
	% f	21,2	51,9	23,1	1,0	2,9	100
De 1981 a 1985	n	15	67	6	1	1	90
	% f	16,7	74,4	6,7	1,1	1,1	100
De 1986 a 1990	n	8	84	12	1	1	106
	% f	7,5	79,2	11,3	0,9	0,9	100
De 1991 a 1995	n	1	76	3	66	101	247
	% f	0,4	30,8	1,2	26,7	40,9	100
		Homes					
Menor o igual a 1975	n	141	86	5	6	8	246
	% f	57,3	35,0	2,0	2,4	3,3	100
De 1976 a 1980	n	83	98	14	4	1	200
	% f	41,5	49,0	7,0	2,0	0,5	100
De 1981 a 1985	n	50	107	9	2	1	169
	% f	29,6	63,3	5,3	1,2	0,6	100
De 1986 a 1990	n	28	158	12	9	1	208
	% f	13,5	76,0	5,8	4,3	0,5	100
De 1991 a 1995	n	14	116	9	157	206	502
	% f	2,8	23,1	1,8	31,3	41,0	100

FONT: Àrea de recursos humans i DWH de la UAB. Les dades s'han elaborat a partir de totes les persones que han passat per la UAB des del seu inici fins el desembre de 2008.

Taula 4. Participació en projectes de recerca. Curs 2007-2008*

Posicions	Dones	Homes	Total
Investigador/a principal	32,9	67,1	949
Investigador/a	41,4	58,6	1.970
Becari/ària	53,9	46,1	165
Contractat/da	45,6	54,4	180
Col·laborador/a	50,0	50,0	18
Total	39,9	60,1	3.282

* Les dades s'han elaborat a partir de les participacions en projectes; per tant, cal tenir en compte que cada persona pot participar en més d'un projecte.

Taula 5. Mèrits d'investigació reconeguts (trams reconeguts al llarg de la trajectòria des de 1957 fins al 2008)

Mèrits d'investigació	Dones	Homes	Total
Cap	41,2	58,8	272
De 1 a 2	37,6	62,4	540
De 3 a 7	28,6	71,4	511
Total	34,8	65,2	1.323

*Només s'ha considerat el CU i TU d'universitat i d'escola universitària.

Taula 6. Doctors i doctores honoris causa. Període 1981-2008

Proponent	Dones	Homes	Total*
Facultat de Ciències	0,0	100	15,5
Facultat de Filosofia i Lletres	6,7	93,3	19,8
Facultat de Medicina	10,0	90,0	20,0
Altres	16,3	83,7	28,7
Total	9,5	90,5	84,0

*Freqüència absoluta on les fraccions d'unitat corresponen a doctors o doctores proposats per més d'una facultat.

Taula 7. Participació en els òrgans de govern. Any 2008

Òrgan	Dones	Homes	Total
Claustre	31,3	68,7	278
Consell de Govern	30,4	69,6	56
Consell Social	26,7	73,3	15
Equip de Govern	46,2	53,8	13

Taula 8. Distribució dels principals òrgans unipersonals. Any 2008

Òrgan	Dones	Homes	Total
Rector	0,0	100	1
Secretari/ària general	0,0	100	1
Vicerector/a	60,0	40,0	10
Degà/ana, director/a d'escola superior*	7,7	92,3	13
Director/a d'escola	50,0	50,0	2
Director/a de departament	18,5	81,5	54
Total	22,8	77,2	79

*Només s'ha considerat el sexe de la persona que ocupa el càrrec en el moment de la recollida de la informació; per tant, no es tenen en compte els canvis que hi ha hagut durant l'any.

Taula 9. Distribució de l'ocupació per nivell educatiu i sexe. Espanya

Ocupació i nivell educatiu	Dones	Homes	Total
Ocupació (1)	41,4	58,6	20.477
Titulats/ades universitaris/àries (1)	52,3	47,7	9.016
Tècnics/iques, professionals científics i intel·lectuals (1)	39,2	60,8	2.201
Professorat de les universitats públiques catalanes (2)	36,2	63,8	14.553
Professorat de la Universitat Autònoma de Barcelona (3)	38,0	62,0	3.251

Font: (1) INE. *Encuesta de Población Activa. Resultados detallados nacionales*. IV trimestre de 2007. Espanya. (Absoluts expressats en milers de persones). (2) UNEIX. Curs 2007-2008. (3) Dades pròpies, curs 2007-2008 (UAB). Elaboració pròpia.

PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

A diferència de la situació entre el personal acadèmic, en el cas del personal d'administració i serveis la presència de dones és relativament més elevada, especialment entre el personal funcionari, en més del cinquanta per cent. Tot i així, en les categories més altes les dones tenen una presència menor en la proporció general per a cada règim jurídic, en particular en l'escala A i en el grup 1, sense que la situació hagi millorat amb el pas del temps. En el cas del personal laboral, la presència de dones és relativament menor, però cal assenyalar-ne un augment en la proporció en les categories més baixes (grups 3 i 4).

Taula 10. Evolució de la relació entre categories. Personal funcionari

Any	Dones			Homes		
	A+B (a)	C+D+E (b)	(b)/(a)	A+B (a)	C+D+E (b)	(b)/(a)
2002	110	473	4,3	40	167	4,2
2003	110	483	4,4	42	155	3,7
2004	121	509	4,2	46	162	3,5
2005	123	513	4,2	49	159	3,2
2006	129	535	4,1	51	167	3,3
2007	146	518	3,5	51	159	3,1

Taula 11. Evolució de la relació entre categories. Personal laboral

Any	Dones			Homes		
	1+2 (a)	3+4 (b)	(b)/(a)	1+2 (a)	3+4 (b)	(b)/(a)
2002	139	136	1,0	163	222	1,4
2003	199	212	1,1	230	273	1,2
2004	221	253	1,1	237	276	1,2
2005	226	283	1,3	252	283	1,1
2006	252	324	1,3	285	309	1,1
2007	279	414	1,5	314	342	1,1

Taula 12. Categoria laboral del personal d'administració i serveis. Any 2008

Categoria laboral			
	Dones	Homes	Total
Funcionaris			
Escala A	66,0	34,0	50
Escala B	76,9	23,1	147
Escala C	77,0	23,0	504
Escala D	75,6	24,4	172
Escala E	0	100,0	1
<i>Total funcionaris</i>	76,0	24,0	874

Categoria laboral			
	Dones	Homes	Total
Laborals			
Grup 1	48,7	51,3	409
Grup 2	43,5	56,5	184
Grup 3	50,8	49,2	453
Grup 4	60,7	39,3	303
<i>Total laborals</i>	51,4	48,6	1.349
Total	61,0	39,0	2.223

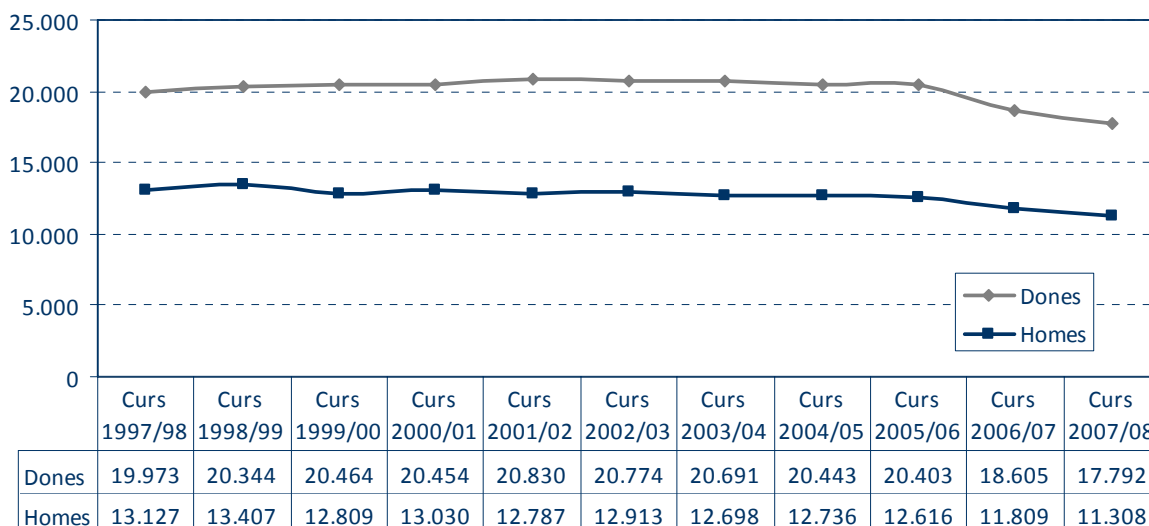
ALUMNAT

Es manté una presència més elevada de dones en els diferents àmbits de coneixement, excepte en el de les tecnologies. Cal destacar, a més, que en l'àmbit de les ciències experimentals s'ha produït una davallada significativa en la proporció de dones titulades.

Respecte del rendiment acadèmic, en conjunt, ha augmentat la proporció d'assignatures que els homes i les dones aprofiten en relació a les que s'han matriculat, però es confirma que les dones tenen un rendiment acadèmic superior al dels homes.

En els estudis de doctorat, s'evidencia una presència de dones inferior a la que es correspon amb el nombre de titulades.

Gràfic 2. Evolució de l'alumnat. Període 1997-2008

Taula 13. Proporció de dones titulades per àmbits de coneixement i any

Àmbit	2003	2004	2005	2006	2007
Ciències Humanes i Estudis Artístics	74,4	74,9	77,0	77,3	69,8
Ciències Experimentals	63,0	64,2	66,1	68,6	59,6
Tecnologies	17,8	19,6	14,7	24,8	17,1
Ciències de la Salut	74,6	77,7	79,5	75,9	77,0
Ciències Socials	69,9	69,0	69,4	71,3	73,9
Total	67,4	67,2	67,3	69,1	68,3

Font: UAB en xifres

**Taula 14. Distribució de l'alumnat per àmbits de coneixement.
Curs 2007-2008**

Àmbit	Dones	Homes	Total
Ciències Humanes	68,4	31,6	4.341
Ciències Socials	63,2	36,8	4.012
Ciències de la Salut	78,0	22,0	2.880
Tecnologies	15,3	84,7	4.993
Ciències experimentals	58,5	41,5	12.874
Total	61,1	38,9	29.100

**Taula 15. Assignatures superades respecte de les matriculades.
Curs 2007-2008**

	Dones	Homes	Total
Ciències Humanes	74,8	67,1	72,4
Ciències Socials	79,4	68,5	75,7
Ciències de la Salut	82,1	77,8	81,2
Tecnologies	73,3	73,0	73,1
Ciències experimentals	74,5	69,0	72,2
Total	78,5	70,5	75,4

LA DISCAPACITAT

A continuació es presenten algunes dades referents a la situació de les persones amb discapacitat certificada a la UAB. Atès que des de la institució només es té accés a la informació del col·lectiu que presenta la certificació, no s'han considerat aquelles persones que no veuen reconegudes institucionalment les necessitats derivades de la seva discapacitat per la impossibilitat d'accedir a aquesta informació. Per cadascun dels estaments, s'ha optat per presentar una fitxa que permet descriure les característiques principals del PDI, PAS i alumnat.

Fitxa 1. Personal Docent i Investigador. Curs 2007-2008

Descripció	Persones amb discapacitat	UAB
Nombre	12	3.405
Proporció de dones	58,0 %	38,3 %
Categoria laboral	66,7 % professorat titular d'universitat	33,5 % professorat associat; 24,5 % professorat titular d'universitat
Edat mitjana	53 anys	46 anys
Àmbit de coneixement	41,7 % Ciències de la Salut 8,3 % Ciències Humanes	35,2 % Ciències Socials 25,1 % Ciències Experimentals i Tecnologies

Continuació

Descripció	Persones amb discapacitat	UAB
Mitjana de trams d'investigació reconeguts	2,3	2,5
Descripció	Persones amb discapacitat	Catalunya
Grau de discapacitat	66,7 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %	52,5 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %

Nota: Les dades es refereixen a les situacions més freqüents de cada aspecte considerat.

Fitxa 2. Personal d'Administració i Serveis. Curs 2007-2008

Descripció	Persones amb discapacitat	UAB
Nombre	35	2.223
Proporció de dones	57,1 %	61,0 %
Grau de discapacitat	80 % entre el 33 % i el 64 %	-
Categoria laboral	34,3 % administratiu/va	22,7 % administratiu/va
Antiguitat mitjana	13,9 anys	-
Edat mitjana	45,4 anys	39,9 anys
Descripció	Persones amb discapacitat	Catalunya
Grau de discapacitat	80 % amb grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %	52,5 % amb grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %

Fitxa 3. Alumnat. Curs 2007-2008

Descripció	Estudiants amb discapacitats	UAB
Nombre	119	30.413
Proporció de dones	52,8 %	61,2 %
Edat mitjana	29,5 anys	23 anys
Àmbit de coneixement	53,8 % Ciències Socials	44,53 % Ciències Socials
Descripció	Persones amb discapacitats	Catalunya
Grau de discapacitat	56,9 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %	52,5 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %

Nota: Tot i que el número de casos totals és de 121, el nombre de persones matriculades en el curs 2007-2008 és 119. Aquest fet ocorre perquè hi ha estudiants matriculats de més d'una titulació.

Activitats de l'any 2008

Entre les activitats dutes a terme durant l'any 2008 destaquem l'ampliació de les competències de l'Observatori per a la Igualtat, l'elaboració de les propostes del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB i del Pla d'acció per a la inclusió de les persones amb discapacitat, i l'informe sobre la situació de les persones amb discapacitat de l'Autònoma.

Ampliació de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB (Acord 26/2007, de 7 de juny, del Consell de Govern pel qual s'acorda ampliar l'abast i les funcions de l'Observatori per a la Igualtat)

La voluntat de la UAB en la superació de les diverses formes de desigualtat que es poden presentar al si de la nostra comunitat ha empès l'Equip de Govern a considerar la necessitat d'ampliar l'abast de les activitats de l'Observatori per a la Igualtat a àmbits com la discapacitat i les desigualtats socioeconòmiques (immigració, edat i orientació sexual). Tanmateix, es manté una atenció especial al tractament de la desigualtat entre dones i homes.

Aquesta ampliació s'ha iniciat amb la consideració de la situació de les persones amb discapacitat i amb l'elaboració d'un informe de diagnòstic i d'una proposta de mesures orientades a atendre d'una manera institucional les necessitats particulars derivades de la discapacitat. D'altra banda, s'ha creat una nova secció al web de l'Observatori destinada a fer visible la situació de les persones amb discapacitat, els seus drets i els recursos i mesures de la UAB encaminades a aconseguir la plena participació d'aquest col·lectiu. La informació que es presenta té per objectiu informar sobre:

- La situació de les persones amb discapacitat, tant en el col·lectiu d'estudiants com en el de persones treballadores.

- Les mesures encaminades a fer visible la seva situació, potenciar l'exercici dels seus drets i superar les dificultats per a la seva incorporació plena.

Reedició i adaptació del Web de l'Observatori

En el marc de l'ampliació, s'ha reeditat el web de l'Observatori amb un nou disseny i una nova estructuració del contingut. Es mantenen les seccions del web anterior en matèria de dona i universitat i es crea un nou espai destinat a la discapacitat.

Dins aquest nou disseny, una acció important ha estat l'adaptació del web, amb l'ampliació de la grandària de la lletra i l'augment del contrast al màxim.

Elaboració de la proposta del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la Universitat Autònoma de Barcelona

Amb l'elaboració i implementació del Primer pla d'igualtat, la nostra universitat va avançar-se a l'actual imperatiu per a totes les universitats, a partir de l'aprovació de la Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

El Segon pla d'igualtat, aprovat pel Consell de Govern del 9 de Juny de 2008, recull l'experiència adquirida amb el desplegament del pla anterior, manté les mesures de caràcter permanent i s'adequa a les noves exigències de la legislació recentment aprovada, en particular pel que fa a la participació de les dones en els òrgans de representació i la integració de l'estudi i aplicació del principi d'igualtat en els cursos i programes per a la formació inicial i permanent del professorat.

Els eixos en què s'organitza el pla són els següents:

- Denúncia del sexisme, sensibilització i creació d'un estat d'opinió
- Accés en igualtat de condicions als llocs de treball i a la promoció professional
- Organització de les condicions de treball amb perspectiva de gènere
- Promoció de la perspectiva de gènere en els continguts de l'ensenyament i la recerca
- Representació equilibrada en els diferents òrgans i nivells de presa de decisions

Elaboració de la proposta del Pla d'acció per a la inclusió de les persones amb discapacitat a la UAB

El punt de partida per a la proposta ha estat l'elaboració d'un informe sobre la situació de les persones amb discapacitat de la UAB.

Aquesta proposta es basa principalment en l'obligació del compliment del marc legal vigent, en la constatació de les millors pràctiques dutes a terme en les universitats pioneres, en l'atenció a la discapacitat en l'àmbit mundial i en el treball de camp realitzat a la mateixa UAB.

El pla es divideix en 7 eixos:

El primer eix, la sensibilització i la creació d'un estat d'opinió, neix de la demanda d'empatia i coneixement de les dificultats que una persona amb discapacitat troba a l'hora de desenvolupar la seva activitat dintre de l'entorn universitari, tant amb relació a l'àmbit laboral com al formatiu.

El segon eix, l'accessibilitat universal a la universitat, se centra bàsicament en l'accessibilitat física de l'entorn i en l'accés a la informació. Aquest eix és un dels més importants, perquè una de les necessitats més urgents que s'ha detectat en l'informe sobre la diagnosi de les persones amb discapacitat a la UAB és, precisament, la manca d'accessibilitat als espais, físics i virtuals, de la UAB. A més a més, les mesures que formen aquest eix es plantegen a partir de l'obligació del compliment de la normativa legal vigent.

El tercer eix, contingut de la docència i de la recerca, es relaciona amb el primer i es basa en el foment de les línies de recerca relacionades amb la discapacitat i la incorporació d'aquestes temàtiques en els plans d'estudi, per a un apropament de la realitat i una major conscienciació de la discapacitat en el seu conjunt.

El quart eix, serveis, i el cinquè eix, desenvolupament de l'activitat, se centren de manera més concreta en el desenvolupament de l'activitat i la vida universitària i en les dificultats més

pràctiques i específiques que afronten les persones amb discapacitat (per exemple, l'adaptació del material acadèmic, la creació d'un pla d'evacuació en cas d'emergències, drets i deures relacionats amb el servei de biblioteques i informàtic, etc.).

Finalment, els últims dos eixos, l'accés al treball i a la formació professional i la política universitària, se centren més en aquells aspectes normatius que encara no es compleixen a la nostra universitat; complir-los significarà prendre una posició molt clara a favor del compromís de la UAB amb aquest col·lectiu.

Visibilització de la situació, difusió de la informació i creació d'opinió

Organització de la tercera jornada institucional del 8 de març en commemoració del Dia de les Dones Treballadores, amb el programa següent:

Presentació de l'acte

- Elaboració del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la Universitat Autònoma de Barcelona. Quadrienni 2008-2011. Anna Cros, vicerectora de Relacions Institucionals
- Conclusions del I Congrés Internacional 'Biaix de gènere i desigualtats en l'avaluació de la qualitat acadèmica'. María Jesús Izquierdo, directora de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB

Acte de reconeixement a la professora Teresa Torns per la seva defensa dels drets de les dones a la UAB

- Presentació: Mariona Ribalta
- Projecció del curtmetratge sobre Teresa Torns

Difusió del treball de les dones de la UAB

- Presentació de la recerca finançada en la segona convocatòria d'ajuts de la UAB a investigacions sobre el sexisme. Maria Prat, Desenvolupament i avaluació d'estratègies per a la promoció i participació femenina al Servei d'Activitat Física de la

UAB

- Presentació de la tesi elaborada per Maribel Ponferrada, *Chicas y poder en la escuela. Identidades académicas, sociales y de género entre jóvenes de la periferia*
- Lliurament del premi del concurs de fotografia Dona i Activitat Física

Cloenda

Realització d'informes i altres recursos

Ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona

Elaborat per encàrrec de l'Observatori pel Servei de Llengües de la UAB amb la participació de Fiona Kelso, Heura Marçal i Mercè Nogués, amb la col·laboració d'Amparo Tusón.

Tant en la llengua catalana com en la castellana s'ha normalitzat l'ús de les formes masculines per fer referència a persones i col·lectius de manera genèrica. Aquest fet ha comportat l'elaboració de discursos en què les dones no hi són presents. Per tal d'evitar el sexisme en el llenguatge, s'ofereix a la comunitat un recull de possibles solucions per garantir la igualtat en aquest camp, adaptant la llengua a les necessitat dels nostres temps.

Així, doncs, el document ofereix un conjunt de recursos o estratègies lingüístiques en l'ús del català, castellà i anglès per evitar, sempre que sigui possible, el masculí com a genèric i incorporar d'aquesta manera la presència de les dones en els textos redactats.

Es pot accedir al document a través del web de l'Observatori: http://selene.uab.es/observatori-igualtat/PDF_2008/Us_no_sexista_del_llenguatge.pdf

Diagnosi de la trajectòria acadèmica del personal becari de la UAB des de la perspectiva de gènere

Publicació elaborada a partir dels resultats obtinguts de la recerca feta durant el curs 2007-2008 sobre la trajectòria acadèmica del personal becari de l'Autònoma. L'estudi respon a l'aplicació de la mesura 2.4.1. del Primer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB i

ofereix un diagnòstic envers les diferències per sexe en la trajectòria que segueix el personal becari de la nostra universitat.

Prenent com a objecte d'estudi les posicions inicials de la carrera acadèmica (llicenciat o llicenciada, alumnat de tercer cicle i becari o becària), es constata que la presència de les dones disminueix a mesura que s'avança de categoria. A partir de l'anàlisi de certs elements, com ara la decisió d'optar a una beca, les condicions de treball, les tasques que es duen a terme o les expectatives de futur un cop finalitzada la beca, s'evidencia que un factor explicatiu de la disminució de les dones és el sexisme en la formació de les preferències un cop acabada la titulació. Un cop s'accedeix a la beca, s'observa una distribució desigual segons el tipus de beca: mentre que els homes opten per un tipus de beca associada a l'inici de la carrera acadèmica (predoctorals), les dones són majoria en les denominades beques de suport a la recerca, orientades exclusivament a la investigació i la gestió de projectes.

A més a més, l'estudi sembla indicar que les posicions de becàries i becaris a la universitat estimulen una construcció desigual en l'ordre de les preferències professionals, amb la qual cosa s'estimula la vocació científica més freqüentment entre els becaris que entre les becàries.

L'informe presenta un conjunt de propostes que poden contribuir a invertir aquesta tendència.

Es pot accedir al document a través del web de l'Observatori: http://selene.uab.es/observatori-igualtat/PDF_2008/Becaries.pdf

Informe sobre la situació de les persones amb discapacitat a la UAB. Proposta de mesures per a la inclusió i dades per a un diagnòstic

El propòsit és fer un diagnòstic de la situació de les persones amb discapacitat a la UAB i desenvolupar una proposta de pla d'acció per a la inclusió i la igualtat d'oportunitats per a aquest col·lectiu.

L'informe es divideix en tres blocs centrals, el primer s'estructura a partir d'una revisió i estat de la qüestió al voltant del marc legal i normatiu vigent; el segon es destina als resultats de la cerca de les millors pràctiques en la resta d'universitats del món, i el tercer presenta els principals resultats del treball de camp dut a terme a la mateixa UAB.

La revisió del marc legal i normatiu sobre el tractament de la discapacitat, tant respecte a la seva definició com amb relació als drets vinculats, s'ha dut a terme en l'àmbit internacional i estatal.

La cerca, en la segona fase del projecte, ha consistit a identificar les pràctiques que s'han dut a terme en aquelles universitats pioneres i amb una certa experiència en l'atenció a la discapacitat en l'àmbit universitari. Les millors pràctiques s'han localitzat a les universitats del Regne Unit, Irlanda i els EUA. La cerca també s'ha fet en cadascuna de les universitats espanyoles i catalanes per conèixer l'estat de la qüestió i identificar quina és la millor pràctica en l'àmbit estatal. Els resultats obtinguts han permès comprovar que les universitats amb les millors pràctiques són també les que es regeixen per un marc normatiu molt més avançat i inclusiu que no pas l'espanyol.

En aquest bloc també es dedica un apartat a la UAB, amb un recorregut de la normativa universitària vigent, els grups de recerca que treballen en línies relacionades amb la discapacitat i els antecedents dels serveis d'atenció a la discapacitat presents al nostre centre.

En la fase següent s'ha analitzat la situació del personal amb discapacitat de la UAB a través de dues fonts d'informació: d'una banda, amb les dades quantitatives proporcionades per la mateixa universitat i, de l'altra, amb les percepcions i les necessitats expressades pel mateix col·lectiu amb discapacitat a través d'entrevistes en profunditat i de qüestionaris en línia. El treball de camp s'ha dut a terme amb una mostra representativa dels tres col·lectius de la universitat, personal docent i investigador, personal d'administració i serveis i alumnat.

Els resultats del procés de recollida i anàlisi d'informació ens han permès fer un diagnòstic de la situació d'aquest col·lectiu, sobre el qual hem pogut comprovar que, encara que la UAB sigui una de les millors universitats en l'àmbit espanyol amb relació a l'atenció a la discapacitat, existeixen certes mancances que impedeixen la plena inclusió d'aquest col·lectiu en l'àmbit universitari.

Les principals dificultats detectades es concentren en les temàtiques relacionades amb l'accessibilitat universal i la manca de sensibilització i coneixença d'aquest col·lectiu, però també s'han detectat mancances en aspectes relacionats amb l'accés al treball o el desenvolupament de l'activitat formativa i professional dintre de la universitat.

Finalment, el desenvolupament d'aquest informe ens ha permès elaborar una proposta de pla d'acció amb tot un conjunt de mesures d'aplicació per a la nostra universitat per tal de solucionar aquestes mancances.

Es pot accedir al document a través del web de l'Observatori: http://selene.uab.es/observatori-igualtat/Catala/Documents_propis.html

Cuidado y provisión: el sesgo de género en las prácticas y su impacto en la función socializadora de la universidad

Informe publicat digitalment per l'Institut de la Mujer que correspon a un I+D de tres anys (2005-2008) finançat per la mateixa institució. En la recerca s'aborda el sexisme en els processos de socialització que ocorren en el si de la universitat. Més concretament, s'estudien aspectes com la percepció de les titulacions i el disseny de capacitats, habilitats i actituds atribuïdes als professionals i les professionals que les practiquen, la transmissió de coneixement i la socialització (continguts i processos relacionals), les característiques de les subjectivitats en joc i els resultats d'aquests processos en termes d'impacte sobre l'alumnat. Tots aquest elements s'analitzen considerant el sexe i el gènere dels actors implicats possibles factors diferencials.

S'estudia també la correlació entre sexe i gènere, i entre titulació i gènere, en el sentit que els perfils de l'alumnat de titulacions diferents segueixen patrons de gènere de la mateixa manera que les titulacions respectives. En aquest context, es prenen com a indicadors de gènere l'ètica i els objectius de les activitats. Es considera característic del gènere femení una orientació ètica cap a la cura i la justesa, és a dir, unes regles de distribució fonamentades en les necessitats particulars. Pel que fa al gènere masculí, es caracteritza per una disposició més propera a l'ètica de la provisió i de la justícia, amb una orientació a la consecució d'objectius, sense prestar atenció a les conseqüències que pot tenir per a les persones i posant l'accent en regles de distribució de caràcter universal.

El treball de camp s'ha fet a partir d'una mostra de carreres seleccionades en funció de l'orientació de gènere que les caracteritza: Mestre (Especialitat en Educació Infantil) i Pedagogia com a titulacions femenines, Relacions Laborals i Dret com a intermèdies i, com a titulacions masculines, Enginyeria Tècnica Informàtica de Sistemes i Enginyeria Informàtica. A partir d'entrevistes al professorat, alumnat i autoritats acadèmiques, d'enquestes i grups de discussió a l'estudiantat i d'observacions de la interacció a l'aula, s'estudien els aspectes mencionats.

Es pot accedir al document a través del web de l'Observatori: http://selene.uab.es/observatori-igualtat/PDF_2008/SesgoGeneroSocializacionUniversidad.pdf

I Congreso Internacional. Sesgo de género y desigualdades en la evaluación de la calidad académica

Una de les activitats de l'Observatori és la de potenciar la cooperació entre universitats i la sensibilització sobre la problemàtica de la desigualtat entre les dones i els homes. En aquesta línia de treball, es va organitzar el congrés, celebrat els dies 13, 14 i 15 de desembre de 2007. Aquesta trobada ha anat adreçada al personal acadèmic en general i, en particular, a les persones responsables de polítiques d'igualtat en l'àmbit universitari i de les agències d'avaluació en l'àmbit estatal i autonòmic (ANECA, CENEAI, ANEP, AGAUR i AQU).

En el congrés es van desenvolupar un seguit d'activitats orientades a estimular el debat i recollir l'estat d'opinió respecte de la problemàtica de l'avaluació. En concret, es va desenvolupar un fòrum virtual articulats a partir de la presentació de sis ponències marc, en el qual van participar les persones responsables de polítiques d'igualtat de les diferents universitats. D'altra banda, es va recollir l'estat d'opinió del personal acadèmic sobre el tema tractat a través d'una enquesta electrònica. Presencialment, es van presentar ponències marc i comunicacions en tres àmbits temàtics (docència, recerca i currículum) i es van organitzar quatre tallers de treball: definició de la qualitat acadèmica, agents i processos d'avaluació, criteris d'avaluació i distribució de recursos. Finalment, es va cloure l'acte amb una taula rodona sobre les polítiques d'avaluació, en la qual van participar, juntament amb l'anterior rector de la UAB, Lluís Ferrer, el secretari d'Estat d'Universitats i Investigació, Miguel Ángel Quintanilla, la comissionada d'Universitats i Recerca, Blanca Palmada, la directora de la FECYT, Eulalia Pérez Sedeño, la directora de l'ANECA, Gemma Rauret, la directora de l'ANEP, Victoria Ley, la coordinadora adjunta de la CNEAI, Carmen González, el director de la AQU, Javier Bará i el director executiu de l'AGAUR, Estanislau Fons.

Com a resultat de les activitats del congrés, les persones responsables de polítiques d'igualtat, juntament amb les persones expertes assistents al congrés, van elaborar una proposta de mesures encaminades a prevenir el biaix de gènere i les desigualtats en l'avaluació de la qualitat acadèmica, que ha estat recollida com a punt de referència pel Consell Interuniversitari de Catalunya.

La darrera fase del projecte fa referència a la difusió dels resultats obtinguts de l'esdeveniment. Així, durant l'any 2008 l'Observatori ha editat les actes de les jornades i l'informe final elaborat a partir del fòrum i ha distribuït les publicacions a les entitats interessades. En el document de les actes de les jornades es presenten les ponències marc i les comunicacions presentades en el congrés, estructurades segons l'àmbit temàtic. D'altra banda, la publicació de l'informe del fòrum i els tallers de treball recull les ponències que obrien el fòrum virtual, els resultats de l'anàlisi del qüestionari en línia i les conclusions i propostes obtingudes dels tallers de treball sobre l'avaluació de la qualitat acadèmica i docent, els criteris d'avaluació i la distribució de recursos.

Podeu obtenir la publicació sol·licitant-ne a l'Observatori un exemplar en paper o bé en format digital a través del web de l'Observatori:

http://selene.uab.es/observatori-igualtat/Documents_Propis_Index.html

Projectes en curs

2008-2009. Percepció dels factors que intervenen en l'evolució de la trajectòria acadèmica: una perspectiva de gènere

Es tracta d'un projecte I+D finançat per l'Institut de la Mujer que té per objectiu analitzar els factors subjectius i informals que condicionen la trajectòria acadèmica de les professores de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la finalitat d'elaborar propostes d'actuació per a la sensibilització orientades a l'eliminació del sexisme a la nostra universitat. Els mecanismes per a la consecució dels objectius anteriors són: per una banda, analitzar les percepcions del professorat sobre determinats aspectes relacionats amb l'accés i la promoció en l'àmbit acadèmic; per l'altra, el desenvolupament d'una trobada d'especialistes, autoritats acadèmiques i professorat, amb la finalitat d'elaborar un diagnòstic dels factors que intervenen en la trajectòria acadèmica i dissenyar mesures d'intervenció.

Durant aquest primer any s'ha dut a terme la revisió bibliogràfica, el disseny del model d'anàlisi i la recollida de la informació a través d'entrevistes al professorat i d'un qüestionari en línia també dirigit al personal docent de la nostra universitat.

En una primera exploració de la informació recollida a través de l'enquesta, s'observen poques diferències quant a la valoració dels aspectes que condicionen la promoció acadèmica. La taula que presentem a continuació n'és un exemple.

Taula 16. Factors que intervenen positivament en la carrera acadèmica per sexe

Factors	Dones	Homes	Total
Dedicació i constància	14,7	14,7	14,7
La xarxa de relacions acadèmiques	13,3	14,4	13,8
El suport del departament	12,9	12,2	12,5
La qualitat de la trajectòria acadèmica	11,6	11,6	11,6

Continuació

Factors	Dones	Homes	Total
El suport de la família	9,8	8,9	9,4
L'autoconfiança	10,5	10,7	10,6
Tenir una persona mentora al si del departament	12,8	13,0	12,9
Una conjuntura favorable	14,4	14,4	14,4
Total	1.150	962	2.112

Els percentatge i els totals es basen en les respostes. De 515 casos, n'han contestat 508 (98,6 %).

Tanmateix, tal com mostren les dades de la taula 17, les diferències són més significatives respecte a la percepció de la relació entre la vida familiar i la laboral.

Taula 17. Responsabilitats familiars que condicionen la carrera acadèmica per sexe

Responsabilitats acadèmiques	Responsabilitats familiars que condicionen la carrera acadèmica								
	Els fills			La parella			Els pares		
	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total	Dones	Homes	Total
La docència	18,6	5,3	13,8	11,5	4,3	8,2	10,5	25,0	13,0
La investigació	28,4	24,6	27,0	19,2	30,4	24,5	26,3	0,0	21,7
Les activitats de gestió	7,8	7,0	7,5	15,4	13,0	14,3	0,0	0,0	0,0
Totes condicionen de la mateixa manera	30,4	43,9	35,2	38,5	39,1	38,8	52,6	50,0	52,2
.../...									
Total	102	57	159	26	23	49	19	4	23

De la mateixa manera, trobem diferències pel que fa al nivell professional de la parella o cònjuge de les persones enquestades i respecte a la distribució de les responsabilitats familiars. Així, les dones tendeixen a casar-se o aparellar-se amb persones amb un nivell professional superior o igual, mentre que els homes ho fan especialment amb persones amb un nivell inferior.

Taula 18. Nivell professional de la parella en relació al propi per sexe

Nivell professional de la parella	Dones	Homes	Total
Inferior	19,9	36,5	27,8
Superior	17,3	8,6	13,2
Igual	46,1	39,8	43,1
No tinc parella	9,6	8,2	8,9
No contesta	7,0	7,0	7,0
Total	271	244	515

Quant a la distribució de les responsabilitats familiars, les diferències també són importants i la tendència apunta a la rèplica de la divisió sexual del treball: la proporció dels homes que aporten principalment els ingressos és bastant superior al percentatge total, fet que s'inverteix en els cas de les tasques de la llar.

Taula 19. Aportació als ingressos de la llar per sexe

Contribuent principal dels ingressos de la llar	Dones	Homes	Total
Jo	17,7	43,9	30,1
La meva parella o cònjuge	25,8	9,8	18,3
Ambdós	37,6	31,1	34,6
No visc amb parella	14,4	12,3	13,4
No contesta	4,4	2,9	3,7
Total	271	244	515

Taula 20. Aportació a les tasques de la llar per sexe

Contribuent principal a les tasques de la llar	Dones	Homes	Total
Jo	29,2	6,1	18,3
La meva parella cònjuge	1,1	18,4	9,3
Ambdós	38,7	48,0	43,1
Persona contractada	11,1	9,0	10,1
Altres situacions	3,7	3,7	3,7
No visc en parella	12,9	11,9	12,4
No contesta	3,3	2,9	3,1
Total	271	244	515

Tanmateix, quant considerem el nivell professional de la parella, observem que és un factor que influeix en la distribució de les responsabilitats familiars, tot i que l'associació pren un caire diferent segons el sexe de la persona enquestada.

Altres activitats

- Actualització de la secció Estadístiques de l'espai La desigualtat dona/home del web de l'Observatori
- Elaboració de dades per al personal acadèmic de la UAB
- Coordinació de les polítiques d'igualtat en l'àmbit departamental i dels centres
- Assessorament en els casos de discriminació en les condicions de treball de la UAB
- Relacions de coordinació i intercanvi universitari: Comissió Dona i Ciència del Consell Interuniversitari de Catalunya
- Xarxa estatal d'unitat d'igualtat

Impacte del web de l'Observatori

Les estadístiques següents ens indiquen la freqüència de visites que ha rebut el web de l'Observatori durant l'any 2008 i la variació respecte als anys anteriors:

Taula 21. Freqüència de visites al web de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB

Mes	Nombre de visites
Gener	220
Febrer	971
Març	325
Abril	281
Maig	278
Juny	344
Juliol	277
Agost	75
Setembre	286
Octubre	375
Novembre	435
Desembre	241
Total	4.108

Anys	Nombre de visites
2005	1.958
2006	2.614
2007	2.655
2008	4.108

<http://www.uab.es/observatori-igualtat/>